

ВІДГУК

офіційного опонента доктора економічних наук, професора
Панухник Олени Віталіївни
на дисертаційну роботу Герасименко Тетяни Володимирівни
на тему: «Інноваційний розвиток регіональної туристичної інфраструктури в
умовах трансформації економіки»,
подану на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук
за спеціальністю 08.00.05 – розвиток продуктивних сил і регіональна
економіка

Актуальність теми. Сучасні трансформації економіки супроводжуються зростанням нерівномірності регіонального розвитку, зміною інвестиційних пріоритетів, цифровізацією, посиленням безпекових викликів і підвищенням вимог до інституційної спроможності територій. У цих умовах регіональна туристична інфраструктура виступає не лише елементом функціонування туристичної сфери, а й чинником диверсифікації економіки, розвитку підприємництва, зайнятості, формування доходів і активізації інвестиційних процесів. Для України актуальність цієї проблематики істотно посилюється наслідками війни, що спричинили руйнування інфраструктури, скорочення інвестиційних можливостей, зміну туристичних потоків і поглиблення міжрегіональних відмінностей. За таких умов актуалізується проблема ефективного використання обмежених фінансових ресурсів, визначення пріоритетів відновлення та узгодження масштабів інфраструктурної підтримки з фактичною спроможністю регіонів реалізовувати відповідні проекти.

У контексті повоєнного відновлення важливим є формування обґрунтованих підходів до визначення пріоритетів розвитку туристичної інфраструктури з урахуванням інфраструктурних потреб, соціально-економічної результативності та управлінської спроможності регіонів. Важливим орієнтиром при цьому є європейський досвід регіонального розвитку, зеленої та цифрової трансформації, інвестиційного планування й підвищення інституційної спроможності територій.

Недостатньо розробленими залишаються питання комплексного оцінювання туристичної інфраструктури, визначення пріоритетності її трансформації, обґрунтування механізмів розподілу інвестиційних ресурсів та оцінювання потенційних результатів їх використання. Саме це визначає актуальність дисертаційної роботи Герасименко Т.В. «Інноваційний розвиток регіональної туристичної інфраструктури в умовах трансформації економіки».

Зв'язок роботи з науковими програмами, темами і планами.
Дисертаційну роботу виконано відповідно до плану науково-дослідних робіт

Національного технічного університету «Дніпровська політехніка» за темами: «Інтеграція України у світовий ринок туристичних послуг» (2016–2020 рр., ДРН 0116U005632), у межах якої авторкою обґрунтовано напрями підвищення конкурентоспроможності туристичної сфери; «Соціальна відповідальність у системі підприємницької діяльності» (2020–2023 рр., ДРН 0120U104934), де визначено підходи до врахування соціальних чинників у розвитку підприємницької діяльності; «Поведінкова економіка як основа прийняття управлінських рішень суб'єктами економічних відносин» (2020–2023 рр., ДРН 0120U104935), у межах якої досліджено чинники, що впливають на вибір управлінських рішень; «Організаційно-економічне забезпечення розвитку туристично-рекреаційних територій на засадах євроінтеграції» (2023–2025 рр., ДРН 0123U102800), де узагальнено підходи до стратегічного управління туристичними територіями; «Розвиток регіональної туристичної інфраструктури в повоєнному відновленні» (2024–2026 рр., ДРН 0124U004717), у межах якої виявлено регіональні диспропорції та обґрунтовано пріоритети трансформації й інвестиційного забезпечення туристичної інфраструктури. Наведене засвідчує послідовний зв'язок результатів дисертації з тематикою науково-дослідних робіт університету.

Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків і пропозицій здобувачки. Аналіз дисертаційної роботи Герасименко Т.В. свідчить про належний рівень обґрунтованості сформульованих наукових положень, висновків і практичних рекомендацій. Їх достовірність підтверджується послідовністю проведеного дослідження, відповідністю застосованого методичного інструментарію поставленим завданням, використанням широкої інформаційної бази та перевіркою отриманих результатів за допомогою аналітичних і модельних процедур.

Теоретичне підґрунтя дисертації сформовано на основі критичного опрацювання праць вітчизняних і зарубіжних учених у сфері регіональної економіки, економіки туризму, управління, інноваційної та інвестиційної діяльності. Інформаційну базу становлять нормативно-правові акти, державні й регіональні стратегії, офіційні статистичні, бюджетні, податкові та аналітичні матеріали України, а також дані Eurostat, EU Tourism Dashboard, Європейської комісії, UN Tourism, OECD, World Economic Forum та офіційних ресурсів країн ЄС.

Методологічний інструментарій роботи є комплексним і взаємоузгодженим. Поряд із системним, структурно-функціональним та інституційним підходами застосовано бібліометричний і контент-аналіз, методи композитного оцінювання, нормування, зважування, агрегування, ранжування й кореляційного аналізу. Для багатовимірного оцінювання

європейських регіонів використано метод головних компонентів, з-стандартизацію та кластеризацію методом k-середніх із перевіркою передумов факторизації за критеріями Кайзера–Мейєра–Олкіна і Бартлетта. Вагові коефіцієнти визначено методом аналізу ієрархій Сааті. Для оцінювання міжгалузевих ефектів застосовано модель «витрати–випуск», а для перевірки стійкості економіко-математичних результатів – сценарний аналіз, аналіз чутливості та імітаційне моделювання методом Монте-Карло.

Позитивної оцінки заслуговує послідовність формування авторського інструментарію оцінювання стану та рівня розвитку регіональної туристичної інфраструктури. Система показників охоплює матеріально-ресурсну, соціально-еколого-економічну та інноваційно-інклюзивну складові, включаючи воєнно-безпекові чинники. Інтегральний індекс ТІ використано для порівняльного оцінювання регіонів, а стійкість одержаних результатів перевірено шляхом варіювання вагових коефіцієнтів і розрахунку рангових кореляцій Спірмена та Кендалла.

Науковий інтерес становить оцінювання структурної збалансованості інвестиційного забезпечення туристичної інфраструктури та формування інтегрованого сектора «туристична інфраструктура» на основі міжгалузевого балансу «витрати–випуск». Це дало змогу визначити прямі, непрямі й індуковані економічні ефекти та встановити взаємозв'язки туристичної інфраструктури з іншими видами економічної діяльності.

Обґрунтованість запропонованої системи пріоритизації посилюється розробленням індексів управлінської зрілості УМІ та пріоритетності трансформації ТРІ. Ваги складових ТРІ – 0,50; 0,30 та 0,20 – визначено методом аналізу ієрархій Сааті, а значення коефіцієнта узгодженості $CR = 0,046$ свідчить про прийнятну внутрішню несуперечливість сформованої системи пріоритетів.

Окремої уваги заслуговує розроблений у п'ятому розділі інструментарій підтримки інвестиційних рішень, у якому результати інтегрального оцінювання поєднано з механізмом розподілу інвестиційних ресурсів та оцінюванням потенційних економічних результатів. Запропонована модель включає гарантовану та пріоритетну складові фінансування, індекс ТРІ, адаптивний коефіцієнт потенційного мультиплікативного ефекту, індекс інвестиційного забезпечення та показник сукупного економічного імпульсу. Сценарні розрахунки, аналіз чутливості та моделювання методом Монте-Карло дали змогу оцінити стійкість отриманих результатів у межах визначених авторкою припущень.

Практичну придатність розробленого інструментарію підтверджено його апробацією на матеріалах Самарівської та Перещепинської міських

територіальних громад Дніпропетровської області, а також використанням окремих положень у діяльності органів державної влади, місцевого самоврядування, профільних організацій та в освітньому процесі.

Отже, використана інформаційна база, комплекс взаємодоповнювальних методів, формалізація розрахункових процедур, перевірка стійкості моделей та практична апробація забезпечують належний рівень обґрунтованості й достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій дисертації. Поставленої мети досягнуто, завдання виконано, а сформульовані висновки є логічно послідовними та аргументованими.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у вирішенні важливої наукової проблеми щодо розроблення теоретико-методологічних, методичних та прикладних засад інноваційного розвитку регіональної туристичної інфраструктури в умовах трансформації економіки. До основних наукових результатів, одержаних особисто авторкою, належать такі:

Вперше:

- запропоновано просторову типологізацію європейських регіонів за NUTS 2 із виокремленням чотирьох моделей розвитку туристичної інфраструктури (збалансована, трансформаційна, висококонцентрована та інтенсивна) на основі факторно-кластерного аналізу, що дозволило сформувати референтне підґрунтя адаптації європейських моделей управління до умов трансформації економіки України;

- розроблено інтегральний індекс пріоритетності трансформації туристичної інфраструктури (ТPI), який, на відміну від існуючих підходів, поєднує оцінювання інфраструктурного дефіциту (ТІ), управлінської зрілості регіону (UMI) та резерву підвищення соціально-економічної результативності туристичної сфери (SEPI). Вагові коефіцієнти складових індексу визначено на основі методу аналізу ієрархій Сааті, що забезпечує об'єктивізацію інтегрального оцінювання та науково обґрунтоване визначення пріоритетності трансформації туристичної інфраструктури територій;

- методологічну концепцію формування та функціонування організаційно-економічного механізму інноваційного розвитку регіональної туристичної інфраструктури, яка, на відміну від існуючих, ґрунтується на двоконтурному механізмі (стратегічному та економічному) з їх подальшим узгодженням у процесі прийняття управлінських рішень. Стратегічний контур забезпечує визначення пріоритетності трансформації, стратегічне позиціонування територій і вибір моделей управління, економічний – передбачає розподіл інвестиційних ресурсів та визначає їх потенційні економічні результати.

Удосконалено:

– методологічний підхід до комплексного оцінювання стану регіональної туристичної інфраструктури, відмінною рисою якого є інтегрування в єдину систему матеріально-ресурсної, соціально-еколого-економічної та інноваційно-інклюзивної складових із застосуванням системи композитних індикаторів, зокрема воєнно-безпекових чинників, що забезпечує об'єктивне визначення рівня розвитку туристичної інфраструктури та її трансформаційного потенціалу;

– просторову модель диференціації регіонів України за рівнем розвитку туристичної інфраструктури, яка, на відміну від існуючих, ґрунтується на інтерпретації результатів інтегрального оцінювання регіонів за типологізацією «ядро – внутрішня напівпериферія – зовнішня напівпериферія – периферія» та оцінюванні стійкості просторової класифікації за допомогою аналізу чутливості до зміни вагових коефіцієнтів, що забезпечує виявлення просторових закономірностей і територіальних диспропорцій та дозволяє якісно оцінити стан регіональної туристичної інфраструктури;

– науково-практичні засади оцінювання мультиплікативного ефекту туристичної інфраструктури на основі моделі міжгалузевого балансу «витрати–випуск», що, на відміну від існуючих розробок, передбачає формування інтегрованого сектора «туристична інфраструктура» шляхом агрегування взаємопов'язаних видів економічної діяльності та паралельне обчислення мультиплікаторів першого і другого типів. Це дозволяє обґрунтовувати внесок туристичної інфраструктури у формування валового регіонального продукту та визначати її роль як драйвера економічної активності, що генерує додатковий економічний ефект у транспорті, торгівлі, будівництві, харчовій промисловості та інших суміжних сферах, сприяючи збалансованому розвитку територій і посиленню впливу галузі на розвиток національної економіки;

– економіко-математичну модель підтримки інвестиційних рішень щодо інноваційного розвитку регіональної туристичної інфраструктури в умовах обмеженого бюджету, яка ґрунтується на використанні індексу пріоритетності трансформації туристичної інфраструктури як інтегрального критерію диференційованого розподілу інвестиційних ресурсів. Поділ бюджету на гарантовану та пріоритетну складові забезпечує поєднання територіальної збалансованості базової підтримки з концентрацією ресурсів відповідно до потреби у трансформації та управлінської спроможності регіонів;

– економіко-математичне забезпечення оцінювання потенційних результатів інвестування в регіональну туристичну інфраструктуру, особливістю якого є послідовна інтеграція в єдину систему індексу

пріоритетності трансформації туристичної інфраструктури, адаптивного коефіцієнта потенційного мультиплікативного ефекту, функціонально залежного від рівня управлінської зрілості території, індексу інвестиційного забезпечення, індексу потенційного економічного ефекту та сукупного економічного імпульсу. Стійкість отриманих результатів оцінюється за допомогою аналізу чутливості та імітаційного моделювання методом Монте-Карло в межах установлених сценарних припущень;

– методичний підхід до стратегічного управління, який, на відміну від існуючих, ґрунтується на переході від результатів комплексного оцінювання території до вибору стратегічних управлінських рішень через визначення стратегічної групи, ідентифікацію домінуючих управлінських потреб, функціональне зіставлення з референтними моделями управління, сформованими на основі європейського досвіду, вибір організаційної моделі, пріоритетної та комплементарних стратегій інноваційного розвитку. Підхід передбачає адаптацію складу показників, ваг і шкал до територіальних систем різного ієрархічного рівня.

Набуло подальшого розвитку:

– понятійно-категоріальний апарат економіки туристичної діяльності шляхом уточнення змісту поняття «регіональна туристична інфраструктура», яку, на відміну від поширених, запропоновано розглядати як територіально організовану багаторівневу соціально-економічну систему взаємопов'язаних матеріально-ресурсних об'єктів, сервісних та інформаційно-комунікаційних засобів, а також інституційно-управлінських механізмів, взаємодія яких забезпечує доступність туристичних ресурсів та їх залучення до формування, просування і споживання туристичного продукту, створення безпечних та інклюзивних умов перебування відвідувачів і передумов для формування соціально-економічних ефектів у регіоні;

– теоретичні положення хронологізації наукового дискурсу у сфері інновацій у туристичній діяльності, специфіка яких полягає у поєднанні ретроспективного бібліометричного аналізу та змістової систематизації наукових публікацій за ключовими тематичними кластерами, що дозволило виявити трансформацію наукових уявлень про інноваційний розвиток регіональної туристичної інфраструктури та структурувати предметне поле дослідження;

– інструментарій оцінювання структурної збалансованості інвестиційного забезпечення регіональної туристичної інфраструктури, особливістю якого є комплексне використання показників рівня та стабільності інвестиційної активності, інвестиційної віддачі, інвестиційної ємності, а також статистичної оцінки взаємозв'язку між обсягами інвестицій і

результатами функціонування її структурних компонентів (транспорт, колективні засоби розміщення, громадське харчування, сфера мистецтва, спорту, розваг та відпочинку), що дає змогу виявляти невідповідність між обсягами інвестування та економічною віддачою окремих сегментів туристичної інфраструктури й обґрунтовувати стратегічні напрями їх інноваційно-інвестиційної трансформації;

– наукові положення щодо інституційного забезпечення інноваційного розвитку регіональної туристичної інфраструктури, особливістю яких є застосування авторської типології регіонів України за домінуючими управлінськими профілями. Типологію сформовано за результатами оцінювання управлінської зрілості та функціонального зіставлення з європейськими референтними моделями управління туристичними DESTINACIAMI, що дало змогу обґрунтувати диференційований підхід до вибору моделей управління відповідно до інституційних характеристик, домінуючих управлінських потреб і особливостей розвитку туристичної інфраструктури.

Практичне значення одержаних результатів. Прикладна цінність дисертації полягає в доведенні авторських положень до рівня методик, моделей і рекомендацій, придатних для використання органами державної влади, місцевого самоврядування та профільними організаціями при формуванні програм розвитку туристичної інфраструктури, визначенні пріоритетів її трансформації та обґрунтуванні інвестиційних рішень.

Практично значущим для планування та фінансового забезпечення розвитку туристичної інфраструктури є запропонований інструментарій визначення пріоритетів і обґрунтування інвестиційної підтримки, який поєднує оцінювання інфраструктурних потреб, управлінської спроможності та потенційних економічних результатів. Його використання може сприяти підготовці програм розвитку, визначенню напрямів підтримки та попередньому оцінюванню очікуваних результатів інвестування.

Окремі положення дисертації пройшли апробацію під час виконання господарських договорів, пов'язаних із дослідженням туристично-рекреаційного потенціалу Царичанської та Перещепинської територіальних громад у 2023–2025 рр. Розроблені авторкою підходи та рекомендації застосовано в діяльності Державного агентства розвитку туризму України, Асоціації готельних об'єднань та готелів міст України, Управління культури, туризму, національностей і релігій Дніпропетровської ОДА, Департаменту економічного розвитку Кам'янської міської ради, Царичанської, Самарівської та Перещепинської територіальних громад Дніпропетровської області, а також Полянської територіальної громади Івано-Франківської області. Сфери їх

застосування охоплюють оцінювання стану туристичної інфраструктури, визначення інвестиційних пріоритетів, обґрунтування управлінських рішень і прогнозування потенційних наслідків їх реалізації. Теоретико-методологічні положення дисертації інтегровано також в освітній процес НТУ «Дніпровська політехніка».

Наведене засвідчує прикладну цінність розробленого інструментарію та можливість його використання при прийнятті управлінських і інвестиційних рішень на державному, регіональному й локальному рівнях.

Повнота викладення положень дисертації в опублікованих працях.

Основні положення та результати дисертації достатньо повно представлено у 64 наукових працях загальним обсягом 55,7 авторського аркуша, з яких особисто авторці належить 42,06 авторського аркуша. Публікаційний доробок охоплює одноосібну монографію обсягом 19,5 авторського аркуша, вісім розділів у колективних монографіях, три статті у виданнях, проіндексованих у Scopus та Web of Science, 34 статті у наукових фахових виданнях України, публікації в іноземних наукових виданнях та 17 праць апробаційного характеру.

Зміст опублікованих праць відображає основні теоретико-методологічні, методичні та прикладні результати дисертації, зокрема щодо оцінювання туристичної інфраструктури, інвестиційного забезпечення, економічної результативності та обґрунтування управлінських рішень. Особистий внесок авторки у працях, підготовлених у співавторстві, належним чином конкретизовано.

Оцінка викладення й оформлення дисертації. Дисертація має завершену структуру та складається зі вступу, п'яти розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Загальний обсяг роботи становить 557 сторінок, із яких 397 сторінок займає основний текст. Список використаних джерел налічує 530 найменувань і викладений на 59 сторінках, додатки займають 69 сторінок. Робота містить 103 таблиці та 41 рисунок.

Логіка побудови дисертації є цілісною та відповідає поставленим дослідницьким завданням. Зміст роботи розгортається від теоретичного осмислення проблематики та розроблення методичного інструментарію до оцінювання інвестиційного забезпечення, побудови економіко-математичних моделей, формування стратегічних рішень і апробації запропонованих підходів.

Табличні та графічні матеріали належно доповнюють текст і забезпечують наочне представлення результатів розрахунків. Науковий стиль і термінологія загалом витримані, а оформлення дисертації відповідає вимогам до наукових робіт такого рівня.

Відсутність порушень академічної доброчесності. Опрацювання дисертаційної роботи та публікацій Герасименко Т.В. за темою дослідження не виявило підстав для сумнівів у дотриманні авторкою принципів академічної доброчесності. Використані положення інших дослідників, статистичні матеріали та аналітичні дані належним чином ідентифіковано та супроводжено відповідними посиланнями на джерела.

У публікаціях, підготовлених у співавторстві, особистий внесок здобувачки конкретизовано. За результатами аналізу представлених матеріалів ознак академічного плагіату, фабрикації або фальсифікації наукових результатів не встановлено.

Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертаційної роботи. Позитивно оцінюючи науковий рівень, теоретичну та практичну значущість дисертаційної роботи Герасименко Т.В., слід зазначити, що окремі положення потребують додаткової аргументації з позицій побудови, параметризації та прикладної інтерпретації запропонованого економіко-математичного інструментарію. У цьому контексті вважаю за доцільне висловити такі зауваження і дискусійні положення:

1. У підрозділі 4.3 на с. 378 наведено формулу (4.33), яка поєднує в одному адитивному індексі інфраструктурний дефіцит $(1-TI)$, резерв результативності $(1-SEPI)$ та управлінську зрілість UMI . Перші дві складові відображають потребу у трансформації, тоді як третя характеризує готовність до її реалізації. За компенсаційної форми згортки високе значення UMI може підвищувати TPI регіону навіть за відносно меншого інфраструктурного дефіциту, тоді як територія з критичною потребою, але нижчою інституційною спроможністю, може втрачати частину пріоритету. Додаткової аргументації потребує включення управлінської готовності саме як позитивної складової індексу пріоритетності, а не як окремого обмеження на наступному етапі розподілу. Доцільно було б зіставити базову модель із двоетапною процедурою: спочатку здійснювати ранжування за рівнем потреби, а потім коригувати його з урахуванням мінімального порогу або профілю управлінської спроможності.

2. У підрозділі 5.2 авторкою проаналізовано роль індексу управлінської зрілості UMI у формуванні кінцевих результатів моделі. Його вплив реалізується двома каналами. По-перше, UMI із вагою 0,30 входить до складу TPI і через формулу (5.5) на с. 431 впливає на рекомендований обсяг фінансування x_i . По-друге, UMI визначає адаптивний коефіцієнт M_i за формулою (5.10) на с. 438, а отже, повторно впливає на PEI та PSE . Функціонально ці канали є різними – пріоритизація ресурсів та реалізація мультиплікативного потенціалу, – однак їх сукупний ефект може посилювати

переваги інституційно зрілих регіонів. Доцільно було б кількісно декомпонувати внесок UMI у формування кінцевого значення PSE та провести контрфактичні розрахунки щонайменше для двох варіантів: вилучення UMI зі складу TPI або фіксації M на єдиному рівні.

3. У підрозділі 5.2 у межах демонстраційного сценарію 50 % інвестиційного фонду розподіляються рівномірно між 24 регіонами, а решта 50 % – пропорційно значенням TPI. Авторка визначає α як керований параметр і розглядає сценарії співвідношення 30:70, 50:50 та 70:30. Водночас вибір $\alpha = 0,5$ залишається компромісним управлінським припущенням, а не результатом оптимізації за формально визначеним критерієм справедливості, ефективності чи ризику. Крім того, однакова гарантована сума не враховує відмінностей у масштабах територій, чисельності населення, мінімальній вартості проєктів і потребах у базовій інфраструктурі. Для практичного застосування моделі доцільно було б конкретизувати підходи до калібрування параметра α та гарантованої складової залежно від цілей і умов відповідної програми фінансування.

4. У підрозділі 5.2 на с. 438 у формулі (5.10) коефіцієнт M_i визначається шляхом лінійної інтерполяції між мультиплікаторами першого і другого типів 1,4 та 5,2, розрахованими за національною таблицею «витрати–випуск» за 2021 р., залежно від значення UMI. Такий підхід забезпечує формалізовану диференціацію, однак не ґрунтується на емпірично встановленій залежності між управлінською зрілістю та величиною туристичного мультиплікатора. Додаткового обґрунтування потребує також урахування структурних змін воєнного періоду, регіональних витоків доходів і відмінностей локальних ланцюгів постачання, які можуть впливати на величину мультиплікативного ефекту. У зв'язку з цим, M_i доцільніше трактувати як сценарний коефіцієнт реалізації потенціалу, а для прикладного прогнозування передбачити його подальше калібрування на основі регіональних таблиць «витрати–випуск» або матриць соціальних рахунків.

5. У підрозділі 5.2 на с. 452 представлено результати імітаційного моделювання, у межах якого обсяг фонду варіюється на ± 15 %, а значення TPI – на ± 10 % за трикутними розподілами, тоді як параметри α та M залишаються фіксованими, а регіональні значення TPI генеруються незалежно. За таких умов одержаний коефіцієнт варіації PSE у межах 6,22–6,65 % значною мірою залежить від установленого діапазону зміни параметрів. Водночас модель не враховує можливі корельовані макроекономічні, безпекові та просторові зміни, спільну зміну управлінської спроможності регіонів і потенційний перегляд бюджетних параметрів. Тому отриманий рівень CV характеризує насамперед стійкість розрахункового алгоритму в межах заданих сценарних припущень.

Для поглиблення перевірки доцільно було б доповнити базовий експеримент стрес-сценаріями, корельованими змінами параметрів та альтернативними законами розподілу.

6. У підрозділі 5.3 запропоновано формалізований перехід від значення індексу пріоритетності трансформації ТРІ до стратегічної групи та відповідної пріоритетної стратегії інноваційного розвитку туристичної інфраструктури. Така логіка є послідовною, однак потребує додаткової аргументації щодо однозначності зв'язку між рівнем ТРІ та вибором конкретної стратегії. Однакові або близькі значення ТРІ можуть формуватися за різного співвідношення ТІ, УМІ та SEPI, тому території однієї стратегічної групи можуть мати різну природу трансформаційних потреб. У зв'язку з цим доцільно додатково враховувати профіль складових ТІ, УМІ та SEPI при виборі пріоритетної стратегії, використовуючи ТРІ насамперед для визначення масштабу та пріоритетності трансформації.

Порушені питання стосуються насамперед подальшого розвитку економіко-математичного інструментарію дисертації, уточнення параметрів інвестиційної моделі, процедур її калібрування та меж прикладної інтерпретації окремих розрахункових показників. Вони окреслюють можливості поглиблення сценарного аналізу, розширення перевірки стійкості моделей та подальшої адаптації запропонованих підходів до практики інвестиційного планування. Водночас зазначені дискусійні положення не ставлять під сумнів обґрунтованість основних наукових результатів і не змінюють загальної позитивної оцінки дисертаційної роботи.

Загальний висновок. Дисертаційна робота Герасименко Тетяни Володимирівни є завершеним самостійним науковим дослідженням, у якому розв'язано важливу наукову проблему формування теоретико-методологічних, методичних та організаційно-економічних засад інноваційного розвитку регіональної туристичної інфраструктури в умовах трансформації економіки.

Наукову цінність роботи визначає комплексне поєднання теоретико-методологічних, аналітичних та прикладних положень щодо оцінювання стану туристичної інфраструктури, визначення пріоритетів її трансформації, удосконалення моделей управління та інвестиційного забезпечення. Запропоновані підходи створюють методичне підґрунтя для обґрунтування управлінських рішень з урахуванням неоднорідності регіонального розвитку та сучасних умов економічної невизначеності.

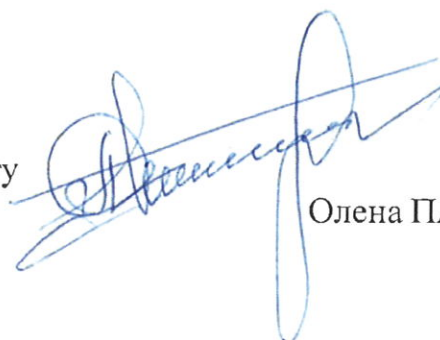
Одержані результати є науково обґрунтованими, характеризуються належним рівнем наукової новизни та мають практичне значення. Розроблений інструментарій може бути використаний при формуванні програм розвитку туристичної інфраструктури, визначенні інвестиційних пріоритетів, розподілі

ресурсів і попередньому оцінюванні потенційної результативності управлінських рішень. Висловлені у відгуку зауваження мають дискусійно-рекомендаційний характер і не знижують загальної позитивної оцінки роботи.

За актуальністю теми, рівнем наукової новизни, теоретичним і практичним значенням, ступенем обґрунтованості та достовірності одержаних результатів, повнотою їх висвітлення у наукових публікаціях, дотриманням принципів академічної доброчесності та якістю оформлення дисертаційна робота Герасименко Тетяни Володимирівни «Інноваційний розвиток регіональної туристичної інфраструктури в умовах трансформації економіки» відповідає вимогам пунктів 7 та 9 Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 року № 1197 (зі змінами), а її авторка заслуговує на присудження наукового ступеня доктора економічних наук за спеціальністю 08.00.05 – розвиток продуктивних сил і регіональна економіка.

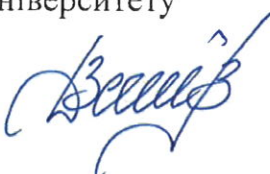
Офіційний опонент:

доктор економічних наук, професор,
провідний науковий співробітник
науково-дослідного центру
Військового інституту
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка



Олена ПАНУХНИК

Підпис ПАНУХНИК О.В. засвідчую:
Начальник відділу персоналу штабу
Військового інституту
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка
полковник

Віталій ДУБЕНЕЦЬ

Відгук надійшов 10.09.2026 р.
Вчений секретар СВР Д 08.080.12
Мари́я Федорівна